

Δικαιώματα των ανηλίκων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών

Περιεχόμενο που
παρέχεται από
Ρουμανία

Ρουμανία

1. Δικαιοπρακτική ικανότητα του παιδιού

Ικανότητα δικαίου (*capacitatea de folosință*) είναι η ικανότητα του προσώπου να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αστικής φύσης. Η ικανότητα δικαίου αρχίζει με τη γέννηση του προσώπου και λήγει με τον θάνατό του.

Δικαιοπρακτική ικανότητα (*capacitatea de exercițiu*) είναι η ικανότητα του προσώπου να συνάπτει ανεξάρτητα δικαιοπραξίες. Η πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα αποκτάται με τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του προσώπου.

Οι ανήλικοι αποκτούν επίσης πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα με τη σύναψη γάμου.

Για βάσιμους λόγους, το δικαστήριο επιμέλειας (*instanța de tutelă*) μπορεί να αναγνωρίσει την πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα ανηλίκων που έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους. Για τον σκοπό αυτόν, ακούγονται επίσης οι γονείς ή οι επιτροπείς του ανηλίκου, ενώ λαμβάνεται υπόψη, κατά περίπτωση, και η γνώμη του οικογενειακού συμβουλίου.

Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους έχουν περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα.

Οι δικαιοπραξίες προσώπου με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα συνάπτονται από το εν λόγω πρόσωπο με τη συγκατάθεση των γονέων του ή, κατά περίπτωση, του επιτρόπου του και, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο, επίσης με τη γνώμη του οικογενειακού συμβουλίου, εάν υπάρχει, και με την άδεια του δικαστηρίου επιμέλειας.

Τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα (ανήλικοι κάτω των 14 ετών, πρόσωπα που υπόκεινται σε ειδικά μέτρα επιτροπείας) θα εκπροσωπούνται από νόμιμο αντιπρόσωπο.

Σε ποινικές υποθέσεις, οι ανήλικοι κάτω των 14 ετών δεν υπέχουν ποινική ευθύνη. Ανήλικοι ηλικίας μεταξύ 14 και 16 ετών υπέχουν ποινική ευθύνη μόνον εφόσον αποδειχθεί ότι διέπραξαν την πράξη με διάκριση, ενώ οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους υπέχουν ποινική ευθύνη σύμφωνα με τον νόμο.

Μη στερητικό της ελευθερίας αναμορφωτικό μέτρο λαμβάνεται για ανήλικο ηλικίας μεταξύ 14 και 18 ετών κατά τον χρόνο τέλεσης του αδικήματος. Μπορεί να ληφθεί στερητικό της ελευθερίας αναμορφωτικό μέτρο για ανήλικο ηλικίας μεταξύ 14 και 18 ετών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. εάν διέπραξε άλλη αξιόπονη πράξη για την οποία εφαρμόστηκε και εκτελέστηκε αναμορφωτικό μέτρο ή η εκτέλεσή του ξεκίνησε πριν από τη διάπραξη του αδικήματος για το οποίο δικάζεται·
2. όταν η προβλεπόμενη από τον νόμο ποινή για το διαπραχθέν αδίκημα είναι φυλάκιση 7 ετών και άνω ή ισόβια κάθειρξη.

2. Πρόσβαση σε προσαρμοσμένες διαδικασίες· Ειδικοί μηχανισμοί και διαδικασίες στήριξης των παιδιών

Το δικαστήριο ανηλίκων και οικογενειακών υποθέσεων του Βραζον (Tribunalul pentru Minori și Familie Braşov) είναι το μόνο ειδικό δικαστήριο αυτού του είδους στη Ρουμανία.

Το ειδικό δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει τόσο ποινικές υποθέσεις (στις οποίες τουλάχιστον ένας από τους κατηγορούμενους ή ένας από τους ζημιωθέντες / πολιτικώς ενάγοντες είναι ανήλικος) όσο και αστικές υποθέσεις (διαφορές τοποθέτησης και υιοθεσίας).

Όσον αφορά την κατά τόπον αρμοδιότητα, το δικαστήριο ανηλίκων και οικογενειακών υποθέσεων του Βραζον είναι αρμόδιο στον νομό Βραζον, ενώ άλλες υποθέσεις που αφορούν ανηλικούς εκδικάζονται από τα τακτικά δικαστήρια.

Στην περίπτωση των παιδιών-θύματων, η αξιολόγηση και η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης και προστασίας εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ειδικευμένων τμημάτων των Γενικών Διευθύνσεων Κοινωνικής Συνδρομής και Προστασίας των Παιδιών (Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului) που είναι αρμόδιες για την παρέμβαση σε περιπτώσεις κακοποίησης, παραμέλησης, εμπορίας ανθρώπων, μετανάστευσης και επαναπατρισμού δυνάμει του νόμου αριθ. 272/2004 για την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού, και της κυβερνητικής απόφασης αριθ. 49/2011 για την έγκριση της μεθοδολογίας-πλασιού σχετικά με την πρόληψη και την παρέμβαση σε πολυκλαδικές ομάδες και δίκτυα σε περιπτώσεις βίας κατά παιδιών και ενδοοικογενειακής βίας, και της μεθοδολογίας σχετικά με την πολυκλαδική και διοργανική παρέμβαση σε υποθέσεις που αφορούν παιδιά - θύματα εκμετάλλευσης και παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο εργασιακής εκμετάλλευσης, παιδιά-θύματα εμπορίας ανθρώπων και παιδιά Ρουμάνων μεταναστών που είναι θύματα άλλων μορφών βίας σε άλλα κράτη.

Το 2020 συστάθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης (Ministerul Justiției) ομάδα εργασίας αφιερωμένη σε θέματα που αφορούν τα θύματα. Μεταξύ των σημαντικότερων στόχων που επιδιώκει η ομάδα εργασίας είναι οι ακόλουθοι: δημιουργία ειδικών αιθουσών ακρόασης για ανηλικούς, εξειδικευμένη κατάρτιση επαγγελματιών στην αντιμετώπιση διαφόρων ειδών εγκλημάτων και θυμάτων, δημιουργία άτυπου δικτύου επαγγελματιών αρμόδιων για την αντιμετώπιση θυμάτων σεξουαλικών εγκλημάτων και βελτίωση των εγκληματολογικών υπηρεσιών για τα θύματα εγκληματικών πράξεων.

Η οργάνωση Save the Children Ρουμανίας (Salvați Copiii România), σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Συνδρομής και Προστασίας των Παιδιών Τομέας 6 (Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6) στο Βουκουρέστι, άνοιξε το πρώτο πιλοτικό κέντρο Barnahus για παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και ακραίας ενδοοικογενειακής βίας. Το κέντρο βασίζεται στο ολοκληρωμένο μοντέλο Barnahus σύνθετων υπηρεσιών, ψυχολογικής και ιατρικής αξιολόγησης, ακρόασης και προστασίας παιδιών-θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και ακραίας ενδοοικογενειακής βίας.

Η εισαγγελία του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Înalta Curte de Casație și Justiție), σε συνεργασία με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τις Γενικές Διευθύνσεις Κοινωνικής Συνδρομής και Προστασίας των Παιδιών, ξεκίνησε στις αρχές του 2022 την υλοποίηση έργου με γενικό στόχο τη διασφάλιση ενός αποδοτικού, προσβάσιμου και ποιοτικού συστήματος ποινικής δικαιοσύνης για τα παιδιά-θύματα εγκληματικών πράξεων και τα θύματα εγκλημάτων μίσους. Το έργο περιλαμβάνει την ανακαίνιση, τη διευθέτηση και τον εξοπλισμό 35 αιθουσών ακρόασης για ανηλικούς, την ανάπτυξη δύο θεματικών αναλύσεων σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά τα εγκλήματα μίσους και την κατάσταση όσον αφορά τα παιδιά ως θύματα εγκληματικών πράξεων, την ανάπτυξη οδηγών (για τον εντοπισμό και τη δίωξη εγκλημάτων μίσους / την ακρόαση ανήλικων θυμάτων και τη δίωξη εγκλημάτων εναντίον τους) και την παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης σε εισαγγελείς και άλλες επαγγελματικές κατηγορίες για τη βελτίωση των γνώσεων και της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ανάγκες των θυμάτων εγκλημάτων μίσους και των παιδιών-θυμάτων εγκληματικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν στη μειονότητα των Ρομά.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του προκαθορισμένου σχεδίου επαγγελματικής δικαστικής κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (Consiliul Superior al Magistraturii) παρέχει επί του παρόντος 47 αίθουσες ακρόασης για ανηλικούς σε εθνικά δικαστήρια, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα για την ακρόαση ανηλίκων.

Ταυτόχρονα, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (Codul de procedură penală) προβλέπει ότι, προκειμένου να προστατευθεί η ιδιωτικότητα ή η αξιοπρέπεια του ζημιωθέντος, ή όταν η αποφυλάκιση ή η διαφυγή του δράστη μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ιδιωτικότητα ή την αξιοπρέπεια του ζημιωθέντος ή να του προκαλέσει βλάβη, ανεξάρτητα από τη φύση και την έκτασή της, η εισαγγελική αρχή μπορεί να διατάξει τα μέτρα προστασίας που προβλέπονται από τον νόμο κατά του ζημιωθέντος. Τα παιδιά, τα θύματα που εξαρτώνται από τον δράστη, τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, βίας που έλαβε χώρα στο πλαίσιο στενής σχέσης, σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης, τα θύματα εγκλημάτων μίσους, διακρίσεων και προκαταλήψεων που μπορεί να σχετίζονται ιδίως με τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, τα άτομα με αναπηρία και τα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του αδικήματος, θεωρούνται ευάλωτα.

Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας περιέχει επίσης διατάξεις σχετικά με την ακρόαση ανηλίκων.

Ως εκ τούτου, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ότι η ακρόαση των ανήλικων ζημιωθέντων και των ανήλικων μαρτύρων ηλικίας κάτω των 14 ετών πραγματοποιείται παρουσία ενός εκ των γονέων τους, επιτρόπου ή του προσώπου ή του εκπροσώπου του ιδρύματος στο οποίο έχει ανατεθεί η ανατροφή και η εκπαίδευση του παιδιού, και παρουσία ψυχολόγου επιλεγμένου από το δικαστικό όργανο. Ο ψυχολόγος θα παρέχει εξειδικευμένες συμβουλές στον ανήλικο καθ' όλη τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας.

Στην περίπτωση ζημιωθέντων για τους οποίους ο νόμος προβλέπει ειδικές ανάγκες προστασίας, το δικαστικό όργανο διατάσσει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα, με την επιφύλαξη της ορθής διεξαγωγής της διαδικασίας ή των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των διαδίκων:

1. την ακρόασή τους σε χώρους σχεδιασμένους ή προσαρμοσμένους για τον σκοπό αυτό·
2. την ακρόασή τους μέσω ή παρουσία ψυχολόγου ή άλλου ειδικού στην παροχή συμβουλών σε θύματα·
3. τη διενέργεια της ακρόασής τους και κάθε ενδεχόμενης επανακρόασής τους από το ίδιο πρόσωπο, ει δυνατόν και εφόσον το δικαστικό όργανο κρίνει ότι αυτό δεν επηρεάζει την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας ή τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των διαδίκων.
4. την ακρόασή τους μέσω βιντεοδιάσκεψης ή άλλων τεχνικών μέσων επικοινωνίας στον τόπο όπου απολαύουν του μέτρου προστασίας της προσωρινής στέγασης.

Η ακρόαση και, κατά περίπτωση, η επανακρόαση από τα ανακριτικά όργανα των ζημιωθέντων που έχουν πέσει θύματα αδικημάτων κακοποίησης ανηλίκων, ενδοοικογενειακής βίας, αδικημάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης ευάλωτων προσώπων, αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και ακεραιότητας κ.λπ., καθώς και σε άλλες περιπτώσεις όπου, λόγω των περιστάσεων του αδικήματος, αυτό κρίνεται αναγκαίο, διενεργείται μόνον από πρόσωπο του ίδιου φύλου με τον ζημιωθέντα. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, με την επιφύλαξη της ορθής διεξαγωγής της διαδικασίας ή των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των διαδίκων, η ακρόαση των εν λόγω ζημιωθέντων και, κατά περίπτωση, η επανακρόασή τους μπορούν να διεξαχθούν από πρόσωπο που δεν είναι του ίδιου φύλου με τον ζημιωθέντα, με τη συναίνεση του δικηγόρου και ψυχολόγου ή άλλου ειδικού συμβούλου για την παροχή συμβουλών στα θύματα.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται ανήλικοι ζημιωθέντες, θύματα αδικημάτων κακοποίησης ανηλίκων, ενδοοικογενειακής βίας, αδικημάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης ευάλωτων προσώπων, αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και ακεραιότητας κ.λπ., αντιμετωπίζονται επειγόντως και κατά προτεραιότητα. Όταν ο ζημιωθείς είναι ανήλικος ηλικίας κάτω των 16 ετών, ο οποίος είναι θύμα αδικημάτων κακοποίησης ανηλίκων, ενδοοικογενειακής βίας, αδικημάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης ευάλωτων προσώπων, αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και ακεραιότητας κ.λπ., εάν το δικαστήριο κρίνει ότι ο χειρισμός ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις σε αυτούς, διατάσσει την απομάκρυνση του ανηλίκου από το ακροατήριο.

Ταυτόχρονα, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ότι η σύλληψη και η προσωρινή κράτηση μπορούν να διατάσσονται κατ' εξαίρεση σε βάρος ανηλίκου, μόνον εάν οι συνέπειες που θα είχε η στέρηση της ελευθερίας στην προσωπικότητα και την ανάπτυξή του δεν είναι δυσανάλογες σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει το μέτρο.

Η διάρκεια του μέτρου προσωρινής κράτησης καθορίζεται λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας του κατηγορουμένου κατά την ημέρα που διατάσσεται η λήψη, η παράταση ή η διατήρηση του μέτρου.

Ο αστικός κώδικας (Codul civil) προβλέπει ότι, κατά τη διάρκεια διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που

αφορούν παιδί, είναι υποχρεωτική η ακρόαση του παιδιού που έχει συμπληρώσει το 10ο έτος της ηλικίας του. Ωστόσο, παιδί ηλικίας κάτω των 10 ετών μπορεί επίσης να ακουστεί, εάν η αρμόδια αρχή το κρίνει αναγκαίο για την εκδίκαση της υπόθεσης. Το δικαίωμα ακρόασης συνεπάγεται τη δυνατότητα του παιδιού να ζητήσει και να λάβει οποιαδήποτε πληροφορία, ανάλογα με την ηλικία του, να εκφράσει τη γνώμη του και να ενημερωθεί σχετικά με τις συνέπειες που μπορεί να έχει αυτό, εφόσον γίνεται σεβαστό, καθώς και σχετικά με τις συνέπειες οποιασδήποτε απόφασης που το αφορά. Οι απόψεις του παιδιού που ακούγεται θα λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

3. Εκπαίδευση των επαγγελματιών

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, ως φορέας υλοποίησης του έργου, σε συνεργασία με το Εθνικό Ινστιτούτο Δικαστικών (Institutul Național al Magistraturii), την Εθνική Σχολή Δικαστικών Υπαλλήλων και τη Νορβηγική Διοίκηση Δικαστηρίων, υλοποιεί το προκαθορισμένο έργο «Δικαστική κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων», το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και τον νορβηγικό χρηματοδοτικό μηχανισμό (NFM) 2014-2021.

Στο πλαίσιο αυτού του έργου, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και το Εθνικό Ινστιτούτο Δικαστικών ανακοίνωσαν την έναρξη της διαδικασίας επιλογής εμπειρογνώμονα με σκοπό την ανάπτυξη μακροπρόθεσμου προγράμματος κατάρτισης στον τομέα των *τεχνικών ακρόασης ανηλίκων (φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη) – αστικές πτυχές*. Ο εμπειρογνώμονας θα επιλεγεί μεταξύ των εμπειρογνομόνων που έχουν επιλεγεί ως εκπαιδευτικό προσωπικό για δραστηριότητες κατάρτισης αφιερωμένες στον τομέα των *τεχνικών ακρόασης ανηλίκων*, οι οποίες διοργανώνονται στο πλαίσιο του έργου, με ιδιαίτερη έμφαση στις ιδιαιτερότητες του πληθυσμού των Ρομά.

Το παραδοτέο θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για το Εθνικό Ινστιτούτο Δικαστικών για τη μακροχρόνια συνεχή κατάρτιση δικαστών και εισαγγελέων σε τεχνικές ακρόασης ανηλίκων, τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες, και θα θέσει τα θεμέλια για μια συνεκτική προσέγγιση από τη σκοπιά της εθνικής και της ευρωπαϊκής πρακτικής.

Το μακροπρόθεσμο πρόγραμμα κατάρτισης (πρόγραμμα σπουδών) για τις τεχνικές ακρόασης ανηλίκων (φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη) θα αναπτυχθεί προκειμένου να παρασχεθεί πρακτική υποστήριξη στο προσωπικό κατάρτισης του Εθνικού Ινστιτούτου Δικαστικών, δηλαδή να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση στην ακρόαση ανηλίκων, προκειμένου να προωθηθεί η φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη ως πρωταρχικό μέλημα του ρουμανικού δικαστικού συστήματος, μέσω της αφομοίωσης των τεχνικών για την εξέταση παιδιών.

4. Πρόσβαση σε μέσα έννομης προστασίας

Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις που να ισχύουν για τους ανηλίκους.

Σε αστικές υποθέσεις, οι διάδικοι που δικαιολογούν έννομο συμφέρον, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο, άλλα όργανα ή πρόσωπα που δεν είναι ικανοποιημένα με την απόφαση, μπορούν να ασκήσουν έφεση κατά της απόφασης. Ο εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει έφεση κατά δικαστικών αποφάσεων, όποτε είναι αναγκαίο, για την προάσπιση των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων των ανηλίκων, των προσώπων που λαμβάνουν νομικές συμβουλές ή υπόκεινται σε ειδικά μέτρα επιτροπείας και των αγνοουμένων, καθώς και σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά από τον νόμο.

Σε ποινικές διαδικασίες, η νομική συνδρομή είναι υποχρεωτική όταν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος. Η νομική συνδρομή για τον ζημιωθέντα είναι υποχρεωτική όταν είναι δικαιοπρακτικά ανίκανος ή έχει περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα, καθώς και όταν ο ζημιωθείς είναι θύμα αδικήματος κακοποίησης ανηλίκων, ενδοοικογενειακής βίας, αδικημάτων που αφορούν την εμπορία και εκμετάλλευση ευάλωτων προσώπων και αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και ακεραιότητας κ.λπ.

5. Υιοθεσία

Η υιοθεσία είναι η νομική πράξη που δημιουργεί σχέση γονέα-τέκνου μεταξύ του υιοθετούντος και του υιοθετημένου, καθώς και οικογενειακούς δεσμούς μεταξύ του υιοθετούμενου και των συγγενών του υιοθετούντος.

Η υιοθεσία υπόκειται σε όλες τις ακόλουθες αρχές: το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, την ανάγκη διασφάλισης της ανατροφής και της εκπαίδευσης του παιδιού σε οικογενειακό περιβάλλον, τη συνέχεια της ανατροφής και της εκπαίδευσης του παιδιού, λαμβανομένης υπόψη της εθνοτικής, γλωσσικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής προέλευσής του, καθώς και την ταχύτητα κατά την εκτέλεση πράξεων που σχετίζονται με τη διαδικασία υιοθεσίας.

Η διαδικασία υιοθεσίας διέπεται από τον Αστικό Κώδικα (άρθρα 451 έως 482).

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 26/07/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.